

หมวด ๕

การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ส่วนที่ ๑

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และการตรวจสอบ

มาตรา ๙๕^๑ ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๙ (๓) อย่างน้อยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้ ต้อง มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ที่มีอยู่จริงต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่น และแบบที่ประกาศกำหนด (กำหนดไว้ใน ม. ๙๕ แล้ว)

- (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- (๔) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

๑๑ ข้อสังเกต ๙๔

(แบบบัญชีทรัพย์สิน ต้องไม่มีรายละเอียดที่เกินจำเป็นเท่าที่จะทำให้รู้ถึงความมั่งคั่งของทรัพย์สิน และการกำหนดตำแหน่งอื่นควรคำนึงถึงสถานะของตำแหน่งที่เสี่ยงต่อการทุจริตด้วย

จะควรแค่ไหนที่จะให้ ป.ป.ช. ยื่นบัญชีทรัพย์สินต่อ สตง. (โดยยื่นต่อคณะกรรมการ เพื่อจะได้ ตรวจสอบความมั่งคั่งจริงได้)

-ให้ยื่นบัญชีทุกๆ ๓/๕ ปี แม้จะมีการเข้า-ออกจากตำแหน่งภายในเวลานั้นก็ตาม (กำหนดไว้ใน ร่าง ม. ๙๕)

-ทั้งนี้ การยื่นต้องยื่นตอนเข้าสู่ตำแหน่ง ๑ ครั้ง ระหว่างดำรงตำแหน่ง ทุกรอบเวลา และพ้นจาก ตำแหน่ง ๑ ครั้ง

-ผู้มีหน้าที่ยื่นฯ หากประสงค์จะแจ้งมากกว่าที่กำหนดก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการเป็นหลักฐาน การได้มาซึ่งทรัพย์สิน

- เปิดช่องให้ยื่นได้โดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (กำหนดไว้ในร่าง ม. ๙๗)

- เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ตั้งแต่ผู้ช่วยพนักงานไตสวน/เจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านการรับยื่นบัญชีให้ยื่น บัญชีภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน

- ให้เปิดเผยผลการตรวจสอบสำหรับผู้บริหารระดับต้นหรือเทียบเท่า

(๕) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งอธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป ประธานศาลฎีกา

(๖) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไปประธานศาลปกครองสูงสุด

(๗) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ อัยการสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป

(๘) รองประธานศาลฎีกา

————— (๙) รองประธานศาลปกครองสูงสุด

————— (๑๐) หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร

————— (๑๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกา

————— (๑๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

————— (๑๓) รองอัยการสูงสุด

(๑๔) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงนอกจาก (๕) (มีนิยามคำนี้ไว้)

(๑๕) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ นอกจาก (๕) (๘) และ (๑๑)

(๑๖) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง นอกจาก (๖) (๙) และ (๑๒)

(๑๗) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ นอกจาก (๗) และ (๑๓)

(๑๘) ผู้ว่าราชการจังหวัด

(๑๙) ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ชั้นผู้บังคับการหรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๒๐) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

(๒๑) ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

(๒๒) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตาม (๑) ที่เป็นให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.

กำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตาม (๓) ที่เป็นกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามมาตรา ๑๕

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการ ให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและให้รวมถึงทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วย (ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นไม่ต้องแจ้งหรือ)

ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ผู้ใดดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นยื่นบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งเฉพาะตำแหน่งแรก และให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งใด ๆ ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี

การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินคู่สมรสตามวรรคหนึ่ง คำนวณคู่สมรสให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย

แยกส่วนที่เหลือไปเขียนให้ ป.ช. กำหนดเอง ส่วนไหนที่ไม่กำหนดให้แจ้งไว้ที่หน่วยงานของตัว แล้วเขียนวิธีการแจ้งที่ง่ายขึ้น พร้อมทั้งมีบทที่กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ห้ามเปิดเผย เว้นแต่เมื่อ ป.ช. เรียก หรือเมื่อจะสอบสวน

มาตรา ๙๕ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ช. ประกาศกำหนด โดยอาจกำหนดให้ยื่นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ก็ได้และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาสามสิบ-(น่าจะสั้นไป) วันนับแต่วันที่เข้าเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นตามกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๒๒) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และ พ้นจากตำแหน่ง

(๒) ตำแหน่งอื่นนอกจาก (๑) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ—และทุกห้าปีที่ตลอดเวลายังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีตาม (๑) ถ้าพ้นจากตำแหน่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

ในกรณีตาม (๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ช. กำหนด นับแต่วันที่มิเหตุ ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อเข้ารับตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๙๔ เป็นครั้งแรก

(๒) เมื่อครบกำหนดทุกๆ สาม/ห้าปี นับแต่การขึ้นครั้งแรก และยังคงดำรงตำแหน่งเดิมหรือไปดำรงตำแหน่งอื่นตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๙๔ ในระหว่างกำหนดเวลาดังกล่าว

(๓) เมื่อพ้นจากตำแหน่งและมีได้ดำรงตำแหน่งอื่นใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๙๔

ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจะยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไว้ก่อน

กำหนดเวลาในวรรคสองก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการเป็นหลักฐานแสดงการได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นหรือหนี้สินที่ลดลงของตน ในกรณีที่ถูกคลตามมาตรา ๙๔ ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เพื่อไปดำรงตำแหน่งอื่นที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ถ้าทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นมิได้เปลี่ยนแปลงไปจากบัญชีเดิมจะแจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอใช้บัญชีดังกล่าวแทนการยื่นใหม่ก็ได้ แต่ถ้าทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปจากบัญชีที่ได้ยื่นไว้ จะยื่นบัญชีเฉพาะรายการที่มีการเปลี่ยนแปลงก็ได้

ทำอย่างไรจึงจะไม่ต้องยื่นบ่อย ๆ (กำหนดให้ เจ้าหน้าที่ได้สวนต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินรวมทั้งกองที่กำหนดแบบบัญชีด้วย)

มาตรา ๙๖ เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.เปิดเผยข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับจำนวนทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ตั้งของทรัพย์สิน ของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๙๔ (๑) เฉพาะนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา และมาตรา ๙๔ (๒) (๓) และ (๔) รวมทั้งของคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าว ให้สาธารณชนทราบโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว ข้อมูลโดยสรุปดังกล่าวต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สินหรือข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นหรือที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของข้อมูลได้

การเปิดเผยผลการตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลอื่น นอกจากบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยคำนึงถึงสิทธิและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วย (ย้ายไปมาตรารว่าด้วยผลการตรวจสอบ)

การเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินให้กระทำโดยสรุปเพื่อให้รู้ถึงความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน ที่ตั้งของทรัพย์สิน หรือหนี้สินนั้น โดยต้องไม่ระบุถึงรายละเอียดทางทะเบียนของทรัพย์สินหรือข้อมูลอื่นของบุคคลที่ไม่จำเป็นต่อการเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ (ย้ายมาจาก ร่าง ม. ๙๖) (ต้องทำในลักษณะสรุป เพียงเท่าที่จะให้รู้ถึงทรัพย์สิน และที่ตั้ง โดยต้องไม่เปิดเผยข้อมูลที่ประชาชนไม่จำเป็นต้องรู้ เช่น เลขบัตรประชาชน เลขที่บัญชี หรือเลขที่โฉนด (การเปิดเผยสิ่งเหล่านี้ให้มิโทษด้วย)